

เอกสารประกอบการสอน
วิชา ทะเบียนประวัติอาชญากร
หัวข้อ “การสืบสวนติดตามคนหาย”

ผู้สอน
รศ.พ.ต.อ.หญิง ดร.พัชรา สินลอยมา

ภาควิชาวิทยาการตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ภาคเรียนที่ 1/2551

ในการสืบสวนติดตามคนหายนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของนักสืบที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีเทคนิควิธีการสืบสวนแล้ว ยังจะต้องเรียนรู้กระบวนการสืบสวนติดตามคนหายในลักษณะต่างๆ มากขึ้น เพราะในปัจจุบันมีคนหายในลักษณะที่แตกต่างจากในอดีตมากขึ้น และผู้กระทำผิดมีพฤติกรรมการกระทำผิดที่ซับซ้อนอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เครื่องมือการสื่อสาร และนำจุดอ่อนของเหยื่อมาเป็นเครื่องมือในการบังคับ ข่มขู่ ล่อลวง และลักพาเหยื่อ การสืบสวนติดตามคนหายในกรณีที่มีความโดดเด่นมี 4 กรณี ได้แก่

1. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทแชทไลน์ทางโทรศัพท์
2. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทเด็กติดเกมหรือแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ต
3. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทลักพา
4. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทสมองเสียม

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ทำการรวบรวมหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนควรประสานงานเพื่อขอความร่วมมือและช่วยเหลือในกรณีคนหายอย่างเร่งด่วน ดังนี้

1. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทแชทไลน์ทางโทรศัพท์

เด็กเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ หมายถึง การที่คนหายเข้าไปสนทนากับคนแปลกหน้าซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อน โดยเป็นการสนทนาผ่านระบบโทรศัพท์มือถือไอทีเกทซ์ 1900 หรือ การสุมโทรศัพท์ไปยังหมายเลขต่างๆ ที่ไม่รู้จักกัน หลังจากผ่านการพูดคุยมาสักระยะหนึ่งคนหายก็จะถูกชักจูงหรือล่อลวงให้ออกจากบ้านเพื่อมาพบกับคู่สนทนาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งตรงจุดนี้ ทำให้เกิดช่องว่างในการที่อาชญากรจะเข้ามาเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์เพื่อล่อลวงเด็กหญิง ซึ่งยังขาดวุฒิภาวะในการกลั่นกรองและตัดสินใจ กลุ่มคนที่ติดแชทไลน์ทางโทรศัพท์จะมีพฤติกรรมเด่นชัดที่แสดงออกมาให้เห็น คือ การที่คนหายจะมีพฤติกรรมใช้โทรศัพท์นานผิดปกติ ส่วนใหญ่จะเป็นในช่วงเวลากลางวัน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มคนที่นิยมเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิงอายุเฉลี่ยประมาณ 15 ปี คนหายที่หายออกจากบ้านไปเพราะการติดแชทไลน์ทางโทรศัพท์นั้นย่อมต้องมีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ชวนคนหายไปอย่างแน่นอน ดังนั้น การสืบสวนในการติดตามตัวคนหายนั้น สามารถหาเบาะแสจากบุคคลที่ติดต่อกับคนหายทางการแชทไลน์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

กระบวนการติดตามคนหายกรณีติดแชทไลน์ทางโทรศัพท์

1) การตรวจสอบทรัพย์สิน/รูปพรรณ/เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของคนหายเมื่อคนหายจากสาเหตุการติดแชทไลน์ทางโทรศัพท์ได้หายออกไปบ้าน เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบข้อมูลจากครอบครัวหรือญาติคนหายให้ช่วยตรวจสอบทรัพย์สิน รูปพรรณและเสื้อผ้า

เครื่องแต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นจุดสังเกตคนหายและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการติดตามคนหาย การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวควรเริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนรูปพรรณและเสื้อผ้าที่ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย

2) การหาเบาะแสจากห้องนอนของคนหาย การหาข้อมูลในห้องนอนของคนหายคือ แนวทางค้นหาเบาะแสอีกทางหนึ่งในการติดตามหาคนหาย เมื่อเข้าไปยังห้องนอนของคนหายแล้ว สิ่งที่ต้องตรวจสอบ เช่น

- ตู้เสื้อผ้าของคนหาย คือ การตรวจสอบว่าคนหายมีการเก็บเสื้อผ้าไปด้วยหรือไม่ เนื่องจากพฤติกรรมการเก็บเสื้อผ้าแสดงออกได้ถึงเตรียมตัวเป็นอย่างดีของคนหายในการหนีออกจากบ้าน ซึ่งหากคนหายไม่เก็บเสื้อผ้าไปเลยควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปกรณีอื่นๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ ทั้งนี้ การหายออกจากบ้านบางกรณี คนหายก็ไม่เก็บเสื้อผ้าหรือทรัพย์สินใดๆ ไปด้วยเลย

- สมุด/หนังสือของคนหาย การตรวจสอบสมุดหนังสือเรียนของคนหาย อาจจะทำให้พบเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหาย เนื่องจากคนหายอาจจะเคยจดหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ หรือชื่อคนที่รู้จักกันทางโซเชียลมีเดียในเอกสารเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบเบาะแสเพิ่มเติมในการติดตามคนหาย

- จุดที่คนหายเคยวางทรัพย์สินหรือเงิน การตรวจสอบจุดที่คนหายเก็บเงินหรือทรัพย์สินไว้ เพื่อตรวจดูว่าคนหายได้มีการเก็บทรัพย์สินไปหรือไม่ การที่คนหายเก็บทรัพย์สินไปด้วยทั้งหมด หมายถึง มีการเตรียมตัวที่จะหายออกจากบ้าน แต่หากทรัพย์สินของคนหายยังคงอยู่ที่เดิม ไม่มีการเคลื่อนย้ายหรือไม่ นำติดตัวไปด้วยนั้นอาจหมายถึงว่าคนหายไม่มีการเตรียมตัวก่อนหายไปหรือไม่ได้ตั้งใจที่จะไป ซึ่งกรณีดังกล่าวควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปกรณีอื่นๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ

- กระดาษหรือจดหมายที่คนหายอาจจะเขียนลา การตรวจสอบที่ห้องนอนหรือบริเวณที่คนหายใช้พักผ่อนเป็นประจำ คือ สถานที่ซึ่งคนหายอาจจะทิ้งจดหมายที่เขียนลาไว้ให้ครอบครัว ซึ่งหลักฐานดังกล่าวอาจจะเป็นเบาะแสในการชี้ว่าคนหายหายออกจากบ้านไปเพราะสาเหตุใดและอาจจะเชื่อมโยงกับแนวทางการติดตามคนหาย

3) การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม ถือว่าเป็นการหาเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหายจากการติดเกมเนื่องจากคนหายไปในลักษณะดังกล่าว มักจะติดต่อกับเพื่อนๆ ที่รู้จักหรือขอไปพักอาศัยกับคนรู้จัก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจควรไปสอบถามเบาะแสจากบุคคลต่อไปนี้

- สมาชิกในบ้าน คือ บุคคลที่มีความสนิทสนมและใกล้ชิดกับคนหายมากที่สุด โดยเฉพาะในครอบครัวใหญ่ซึ่งมีสมาชิกหลายคน คนหายอาจจะให้ความสนิทสนมกับคนใน

ครอบครัวบางคนที่เขาไว้วางใจมากที่สุดและอาจจะเล่าหรือระบายเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง ซึ่งข้อมูลตรงจุดนี้อาจจะนำมาประมวลเป็นเบาะแสได้ เช่น คนหายอาจจะเคยเล่าถึงเพื่อนสนิท หรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จักกันในการเล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์ซึ่งเมื่อนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลกันแล้วอาจจะทำให้ทราบว่าคุณหายอาจจะไปพักอาศัยอยู่กับใคร

- **เพื่อนบ้าน** คือ บุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจควรเข้าไปสอบถามข้อมูล เนื่องจากบางกรณีคนหายอาจจะหายไประหว่างช่วงเวลากลางคืน ซึ่งคนในครอบครัวต่างกำลังนอนหลับพักผ่อนกันหมด ทำให้คนในครอบครัวไม่ทราบข้อมูลของคนหายในขณะที่หายไป การไปสอบถามเบาะแสจากเพื่อนบ้านที่อาจจะพบเห็นคนหายขณะกำลังออกจากบ้านอาจจะทำให้ทราบว่าใครเป็นคนมารับคนหาย หรือว่าคนหายไปเองตามลำพัง

- **เพื่อนคนหาย** ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนหาย เนื่องจากคนที่หายไปเนื่องจากติดเล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์นั้น อาจจะเคยเล่าเรื่องการเล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์ให้เพื่อนๆ ที่สนิทฟัง หรือบางครั้งเพื่อนสนิทของคนหายก็อาจจะเป็นกลุ่มที่เล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์ด้วย ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนที่ล่องคนหายไปว่าเป็นใครเพื่อนสนิทของคนหาย คือ บุคคลที่อาจจะให้ที่พักพิงกับคนหาย หรือให้คนหายยืมเงิน ดังนั้นเพื่อนสนิทถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะหาความจริงว่าคนหายไปอยู่ที่ไหน การสอบถามเพื่อนสนิทของคนหายนั้นทางครอบครัวหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรไปสอบถามเองโดยตรง แต่ควรให้อาจารย์ประจำชั้นหรือผู้ปกครองเป็นผู้เรียกเด็กมาสอบถามเป็นรายคนจะได้รับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่า

การสืบสวนติดตามหาคนหายในกรณีการติดเล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์นั้น วิธีการที่ได้ผลมากที่สุด คือการตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของคนหาย เนื่องจากจะมีข้อมูลที่เชื่อมโยงกับบุคคลที่ติดต่อพูดคุยกับคนหายทางโทรศัพท์ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์ที่มีทั้งประเภทที่ครอบครัวคนหายสามารถขอตรวจสอบกับผู้ให้บริการได้เองกับประเภทที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องดำเนินการตรวจสอบให้

4) การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้าน

การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้านของคนหาย คือ การขอตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ย้อนหลังของหมายเลขโทรศัพท์บ้าน เนื่องจากคนหายอาจจะใช้โทรศัพท์บ้านในการติดต่อพูดคุยกับบุคคลที่เล่นแซทไลน์ด้วยกัน ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้านของคนหายจะทำให้ทราบว่าคนหายใช้โทรศัพท์ติดต่อกับหมายเลขใดบ้าง โดยการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถแนะนำให้ครอบครัวคนหายสามารถดำเนินการได้เอง เนื่องจากเป็นสิทธิ์ของผู้รับบริการซึ่งผู้ที่จะสามารถขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ คือ เจ้าของหมายเลขที่ยื่นขอหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าว โดยให้บุคคลที่มีชื่อเป็นเจ้าของหมายเลขดังกล่าวนำไปเสิร์ฟรับเงินเก่าของหมายเลขนั้นๆ เพื่อเป็นหลักฐานว่า

เป็นเจ้าของหมายเลข และนำบัตรประจำตัวประชาชนไปขอตรวจสอบข้อมูลได้ที่ศูนย์บริการของเครือข่ายที่ให้บริการ (ทรู หรือ ทีโอที)

5) การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ฟิซีที

โทรศัพท์ฟิซีที คือ โทรศัพท์ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น เนื่องจากมีค่าบริการที่ไม่แพงนัก ซึ่งถ้าหากคนหายมีประวัติการใช้โทรศัพท์ฟิซีทีหรือมีโทรศัพท์ฟิซีทีติดตัวไปด้วยก็จะทำให้ครอบครัวคนหายทราบว่าคนหายมีการติดต่อพูดคุยกับใครบ้าง การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ฟิซีทีของคนหาย เจ้าหน้าที่ตำรวจควรแนะนำให้ทางครอบครัวไปขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ด้วยตนเอง โดยนำเสนอใบแจ้งความ เอกสารหลักฐานที่ยืนยันว่าเป็นผู้ปกครองของคนหาย บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ปกครอง และสูติบัตรของคนหาย โดยครอบครัวคนหายต้องนำหลักฐานดังกล่าว ไปยื่นขอตรวจสอบการข้อมูลการใช้โทรศัพท์ฟิซีทีของคนหายได้ที่ศูนย์บริการของทรู ทุกสาขา ทางเจ้าหน้าที่จะทำการถ่ายสำเนาการเข้ามาให้ทั้งหมด ในขอบเขตระยะเวลาที่เราต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่ควรขอตรวจสอบข้อมูลการใช้ประมาณ 15 วัน นับแต่วันที่คนหายได้หายตัวไป

6) การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ

ในกรณีที่เด็กใช้โทรศัพท์มือถือ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรช่วยตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่ใช้ชื่อของผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ลงทะเบียนเลขหมายดังกล่าว ซึ่งผู้มีชื่อเป็นผู้จดทะเบียนหมายเลขนั้นๆ สามารถขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้เองทันที ณ ศูนย์บริการของเครือข่ายนั้นๆ ส่วนในกรณีที่โทรศัพท์มือถือดังกล่าวลงทะเบียนการใช้งานเป็นชื่อของคนหายเอง ครอบครัวจะไม่สามารถขอตรวจสอบข้อมูลได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนตัว ซึ่งเข้าข่ายเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ดังนั้นการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือจะต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการให้ โดยมีระเบียบการดังต่อไปนี้

(1) หนังสือขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจ ลงนามโดย นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรยศ ตั้งแต่ พันตำรวจเอก (ผู้กำกับการ) ขึ้นไป

(2) แนบเอกสารบันทึกทางคดี

(3) ส่งเอกสารดังกล่าวเป็นจดหมายเท่านั้นไปที่

- ถ้าเป็น DTAC ให้ส่งจดหมายไปที่ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย บริษัทโทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น อาคารชัย ชั้น 15 เลขที่ 333/3 ถนนวิภาวดี แขวงจอมพล เขตจตุจักร กทม. 10900 หรือ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 1678

- ถ้าเป็น AIS ให้ส่งเอกสารไปที่โทรสารหมายเลข 0-2329-5376 หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1175 , 0-27719000

- ถ้าเป็น True ส่งหนังสือดังกล่าวไปทางโทรสาร หมายเลข 0-2643-8975 หรือประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงที่คุณอ๊าก อัครนนท์ โทร 0-2699-3142

- ถ้าเป็น PCT ขอตรวจสอบรายการใช้บริการย้อนหลังได้ที่ ศูนย์บริการ TRUE MOVE ทุกสาขา โดยการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ต้องนำ หลักฐานการแจ้งความไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการ และขอให้เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวให้ โดยครอบครัวคนหายสามารถขอรับข้อมูลดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ 0-2900-9000

7) วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากรายงานการใช้โทรศัพท์

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับรายงานการใช้โทรศัพท์มาจากบริษัทเครือข่ายผู้ให้บริการ เรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจข้อมูลการใช้นับตั้งแต่ช่วงเวลาที่คนหายได้หายไปลงมา เช่น กรณีคนหาย ได้หายไปวันที่ 16 มกราคม ก็ให้ดูข้อมูลการใช้โทรศัพท์ตั้งแต่วันที่ 16 ไปลงวันที่ 15...14 ลงไป เรื่อยๆ โดยให้ดูที่หมายเลข ซึ่งคนหายติดต่อไปล่าสุด เนื่องจากคนหายจะต้องติดต่อกับคนที่ชักจูง หรือล่อลวงไปวันที่หายหรือก่อนหน้าวันที่หายอย่างแน่นอน อาจจะเป็นการนัดแนะหรือโทรศัพท์ ยืนยันว่าจะออกไปพบกันจริงๆ นอกจากนี้ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบดูว่าหมายเลขใดที่คนหาย โทรศัพท์ติดต่อบ่อยครั้ง และใช้ระยะเวลาในการสนทนนานที่สุด ทดลองไล่หมายเลขลงไปเรื่อยๆ เพื่อดูความถี่และระยะเวลาในการติดต่อ ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ กลุ่มคนที่เล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ นั้น อาจจะโทรคุยกับคนที่เล่นแชทไลน์หลายคนดังนั้น อาจจะมีหลายหมายเลขที่ต้องสงสัย จดบันทึก หมายเลขเหล่านั้นไว้ทั้งหมด หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสืบสวนติดตามคนหายต่อไป

8) การตรวจสอบบ้านเพื่อน

บ้านเพื่อน คือ สถานที่หนึ่งซึ่งคนหายอาจจะไปขออาศัยอยู่ด้วย โดยปกติแล้วจะอยู่ ไม่นานนัก และจะสับเปลี่ยนไปนอนบ้านเพื่อนคนอื่นๆ วิธีการตรวจสอบ ควรไปที่โรงเรียนของคนหาย เพื่อสอบถามที่อยู่ของเพื่อนจากอาจารย์ประจำชั้น จากนั้นอาจจะไปสังเกตที่บ้านเพื่อนด้วยตนเอง เนื่องจากเพื่อนของคนหายอาจจะช่วยกันปกปิดข้อมูล การไปตรวจสอบตามบ้านเพื่อนของคนหายที่ต้องสงสัยว่าคนหายจะไปอยู่ด้วยนั้น หากเป็นกรณีเพื่อนที่ครอบครัวไม่รู้จักรหรือว่าบ้านของเพื่อนอยู่ในชุมชนแออัดหรือการไปตรวจสอบดังกล่าวอาจจะเกิดอันตราย เจ้าหน้าที่ตำรวจควรให้ความช่วยเหลือไปยังสถานีตำรวจในเขตท้องที่นั้นๆ ตั้งอยู่ เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ เดินทางมาร่วมในการสอบถามข้อมูลด้วย

2. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทเด็กติดเกมหรือแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ต

เด็กติดเกม หมายถึง เด็กมีกิจกรรมเล่นเกมอย่างเดียวโดยไม่สนใจอย่างอื่น หมกมุ่นอยู่กับการเล่นเกมทั้งวันไม่ทำการบ้าน ไม่ทำงานส่งครู ไม่ไปโรงเรียน ไม่สนใจงานบ้าน มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ทานข้าวไม่เป็นเวลา นอนดึกหรือไม่นอนเลย ครุ่นคิดแต่เรื่องเกม มองเห็น

ภาพการเล่นหรือตัวละครของเกมในสมองตนเอง อาจเล่นพนันในเกมหรือแสดงออกในทางก้าวร้าวกับพ่อแม่หรือน้องเป็นต้น

ในปัจจุบันเกมคอมพิวเตอร์ถือเป็นสื่อความบันเทิงที่มาพร้อมกับความรวดเร็วของเทคโนโลยี จึงทำให้เกมคอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกว้างขวางในหมู่เด็กและเยาวชนที่นิยมเล่นเกมคอมพิวเตอร์ทั้งแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และเกมคอนโซล เช่น เครื่องเพลย์สเตชัน (Play Station) เอ็กซ์บ็อกซ์ (X-BOX) รวมไปถึงเครื่องเล่นเกมแบบพกพา ผลกระทบจากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีความรุนแรงในเชิงเนื้อหา กระตุ้นให้ผู้เล่นเกมเกิดความตื่นตัว ทำท่ายและต่อ ยอดความรุนแรง ส่งผลให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครโดยนำมาใช้ในชีวิตจริง โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์จนเกิดเหตุการณ์น่าเศร้าขึ้นหลายกรณี และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้วยังมีการเล่นพนันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ผู้เล่นกลายเป็นเด็กหมกมุ่นติดการเล่นเกมน ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่สนใจการเรียน ตัดขาดจากโลกภายนอก ถ้าไม่ได้เล่นเกมจะรู้สึกกระวนกระวายใจนอนไม่หลับกลายเป็นเด็กที่มีอารมณ์ก้าวร้าวและกลายเป็นเด็กติดเกมในที่สุด

เด็กติดเกมบางคนหนีออกจากบ้านเพื่อไปกินนอนที่ร้านเกม มีพฤติกรรมขโมยเงินพ่อแม่เพื่อไปเล่นเกมหรือเล่นพนัน และหากพ่อแม่ดุตำหรือห้ามไม่ให้เล่นเกม เด็กก็จะหนีออกจากบ้านไปมั่วสุมใช้สารเสพติดหรือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

เด็กเล่นแชทไลน์อินเทอร์เน็ต หมายถึง การที่คนหายเข้าไปสนทนาได้ทั้งกับคนแปลกหน้าซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อนหรือบุคคลที่รู้จักกันมาก่อน โดยเป็นการสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายที่อำนวยความสะดวกในการสื่อสารสนทนายาระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกันในลักษณะการส่งข้อความโต้ตอบกัน ทำให้สามารถพูดคุยกับอีกฝ่ายหนึ่งได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากันและกัน โดยลักษณะในการสนทนาโต้ตอบกันนั้นจะใช้ภาพจินตนาการเป็นองค์ประกอบหลักแทบทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อผ่านการพูดคุยมาสักระยะหนึ่งคนหายก็จะถูกชักจูงหรือล่อลวงให้ออกจากบ้านเพื่อมาพบกับคู่สนทนาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งตรงจุดนี้ทำให้เกิดช่องว่างในการที่อาชญากรจะเข้ามาเล่นแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อล่อลวงเด็กหญิงซึ่งยังขาดวุฒิภาวะในการกลั่นกรองและตัดสินใจ

กลุ่มคนที่ติดแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ต จะมีพฤติกรรมเด่นชัดที่แสดงออกมาให้เห็น คือ การที่คนหายจะมีพฤติกรรมการเล่นอินเทอร์เน็ตนานผิดปกติ ส่วนใหญ่จะเป็นในช่วงเวลากลางคืน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มคนที่นิยมเล่นแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิงอายุเฉลี่ยประมาณ 15 ปี คนหายที่หายออกจากบ้านไปเพราะการติดแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ตนั้นย่อมต้องมีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ชวนคนหายไปอย่างแน่นอน ดังนั้น การสืบสวนในการติดตามตัวคนหายนั้น สามารถหาเบาะแสจากบุคคลที่ติดต่อกับคนหายทางการแชทไลน์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

กระบวนการติดตามคนหายกรณีเด็กติดเกมหรือแชททางอินเทอร์เน็ต

1) การแสวงหาข้อมูลพื้นฐานของคนหาย เมื่อคนหายจากสาเหตุการติดเกมหรือแชทไลน์ทางอินเทอร์เน็ตได้หายออกไปบ้าน เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบทรัพย์สิน รูปพรรณ และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นจุดสังเกตคนหายและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการติดตามคนหาย การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวควรเริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนรูปพรรณและเสื้อผ้าที่ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรค้นหาข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์และจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่คนหายเคยเข้าไปเล่นหรือใช้งาน เช่น Hi5, Facebook และ MySpace เป็นต้น เนื่องจากเว็บไซต์เหล่านี้ เด็กๆ กล้าจะเขียน กล้าเล่าถึงความรู้สึกและความเป็นไปต่างๆ ในชีวิต ที่อาจไม่เคยเล่าให้ใครฟัง หรือแม้แต่พ่อแม่ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการสืบหาตัวคนหายต่อไป

3) การหาเบาะแสจากห้องนอนของคนหาย การหาข้อมูลในห้องนอนของคนหายคือ แนวทางค้นหาเบาะแสอีกทางหนึ่งในการติดตามหาคนหาย เมื่อเข้าไปยังห้องนอนของคนหายแล้ว สิ่งที่ต้องตรวจสอบ เช่น ตู้เสื้อผ้าของคนหาย คือ การตรวจสอบว่าคนหายมีการเก็บเสื้อผ้าไปด้วยหรือไม่ เนื่องจากพฤติกรรมการเก็บเสื้อผ้า แสดงออกได้ถึงการเตรียมตัวเป็นอย่างดีของคนหายในการหนีออกจากบ้าน ซึ่งหากคนหายไม่เก็บเสื้อผ้าไปเลย ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในการอื่น ๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ ทั้งนี้ การหายออกจากบ้านบางกรณี คนหายก็ไม่เก็บเสื้อผ้าหรือทรัพย์สินใดๆ ไปด้วยเลย กรณีเด็กติดเกมในตู้เสื้อผ้าอาจพบบัตรเติมเงินเกมออนไลน์ ซึ่งหากพบว่ามีจำนวนมากอาจประเมินพฤติกรรมว่าเด็กติดเกมมากน้อยแค่ไหน หรือพบนามบัตร หรือนามบัตรสมาชิกร้านเกม ซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าเด็กไปเล่นเกมที่ร้านใดบ้าง

4) สมุดหนังสือของคนหาย การตรวจสอบสมุดหนังสือเรียนของคนหาย อาจจะทำให้พบเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหาย เนื่องจากคนหายอาจจะเคยจดหมายเลขโทรศัพท์ password อีเมล ที่อยู่หรือชื่อคนที่รู้จักกันทางแชทไลน์ ที่อยู่หรือชื่อร้านเกม หรือเพื่อนที่รู้จักกันในร้านเกมไว้ในเอกสารเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบเบาะแสเพิ่มเติมในการติดตามคนหาย

5) จุดที่คนหายเคยวางทรัพย์สินหรือเงิน การตรวจสอบจุดที่คนหายเก็บเงินหรือทรัพย์สินไว้ เพื่อตรวจสอบว่าคนหาย ได้มีการเก็บทรัพย์สินไปหรือไม่ การที่คนหายเก็บทรัพย์สินไปด้วยทั้งหมด หมายถึง มีการเตรียมตัวที่จะหายออกจากบ้าน แต่หากว่าทรัพย์สินของคนหายยังคงอยู่ที่เดิม ไม่มีการเคลื่อนย้ายหรือไม่นำติดตัวไปด้วย นั้นอาจหมายถึงว่า คนหายไม่มีการเตรียมตัวก่อนหายไป หรือ ไม่ได้ตั้งใจที่จะไป ซึ่งกรณีดังกล่าว ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในการอื่น ๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ

6) กระดาษหรือจดหมายที่คนหายอาจจะเขียนลา การตรวจสอบยังห้องนอนหรือบริเวณที่คนหายใช้พักผ่อนเป็นประจำ คือ สถานที่ซึ่งคนหายอาจจะทิ้งจดหมายที่เขียนลาไว้ให้

ครอบครัว ซึ่งหลักฐานดังกล่าวอาจจะเป็นเบาะแสในการชี้ว่า คนหาย หายออกจากบ้านไปเพราะสาเหตุใด และอาจจะเชื่อมโยงกับแนวทางการติดตามคนหาย

7) การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม ถือว่าเป็นการหาเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหายจากการติดตามโซเชียลมีเดียทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากคนหายไปในลักษณะดังกล่าว อาจจะเคยเล่าข้อมูลให้เพื่อนสนิทฟังว่ากำลังคบหาพูดคุยกับใครในอินเทอร์เน็ต หรือ อาจจะเคยเล่าให้ฟังว่ามีใครในอินเทอร์เน็ตนัดไปเจอ

8) สมาชิกในครอบครัว สมาชิกในบ้าน คือ บุคคลที่มีความสนิทสนมและใกล้ชิดกับคนหายมากที่สุด โดยเฉพาะในครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีสมาชิกหลายคนคนหายอาจจะให้ความสนิทสนมกับคนในครอบครัวบางคนที่เขาไว้ใจมากที่สุด และอาจจะเล่าหรือระบายเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง ซึ่งข้อมูลตรงจุดนี้อาจจะนำมาประมวลเป็นเบาะแสได้ เช่น คนหายอาจจะเคยเล่าถึงเพื่อนสนิทหรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จักกันในการเล่นเกมนหรือโซเชียลมีเดียทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเมื่อนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลกันแล้ว อาจจะทำให้ทราบว่าคนหายอาจจะไปพักอาศัยอยู่กับใคร

9) เพื่อนคนหาย ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนหาย เนื่องจากคนที่หายไปเนื่องจากการติดเกมหรือติดเล่นโซเชียลมีเดียทางอินเทอร์เน็ตนั้น อาจจะเคยเล่าเรื่องการเล่นเกมนหรือโซเชียลมีเดียทางอินเทอร์เน็ตให้เพื่อนๆ ที่สนิทฟัง หรือบางครั้งเพื่อนสนิทของคนหายก็อาจจะเป็นกลุ่มที่เล่นเกมหรือโซเชียลมีเดียทางอินเทอร์เน็ตด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนที่ล่องคนหายไปว่าเป็นใคร เพื่อนสนิทของคนหาย คือ บุคคลที่อาจจะให้ที่พักพิงกับคนหาย หรือให้คนหายยืมเงิน ดังนั้นเพื่อนสนิท ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะหาความจริงว่าคนหายไปอยู่ที่ไหน การสอบถามเพื่อนสนิทของคนหายนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรไปสอบถามเองโดยตรง แต่ควรให้อาจารย์ประจำชั้น หรือผู้ปกครอง เป็นผู้เรียกเด็กมาสอบถามเป็นรายคน จะได้รับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่า ทั้งนี้ เพราะเพื่อนของเด็กอาจจะยำเกรงผู้ปกครองของตนเองและอาจารย์ประจำชั้นมากกว่า

10) ตรวจสอบบริเวณที่พบกลุ่มเด็กเร่ร่อน **กลุ่มเด็กเร่ร่อน** คือกลุ่มเด็กส่วนหนึ่งที่เข้ามาใช้บริการร้านเกม และมีลักษณะของการมั่วสุม ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่คนหายจะรู้จักหรือเป็นเพื่อนกับกลุ่มเด็กเร่ร่อนที่เพิ่งจะเข้ามาเล่นเกมในร้าน และมีการชักชวนคนหายให้ออกมาใช้ชีวิตเร่ร่อนด้วยกัน

ทั้งนี้ การติดตามไปยังสถานที่ที่กลุ่มเด็กเร่ร่อนพักอาศัยอยู่นั้น ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบคดีไม่ควรไปตรวจสอบด้วยตัวเองตามลำพัง เพราะอาจเกิดอันตรายได้ควรติดต่อประสานงานยังสถานีตำรวจท้องที่นั้น ๆ ให้เจ้าหน้าที่สายสืบหรือสายตรวจลงพื้นที่ด้วย

3. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทลักพา

การลักพาตัว หมายถึง การกระทำที่มีลักษณะของการล่อลวง ช่มชืดจิตใจให้ผู้หาย การกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด หรือทำให้จำยอมต่อสิ่งใด เพื่อการกักขังหรือหน่วงเหนี่ยวหรือ กระทำด้วยประการใดอันทำให้ผู้หายนั้นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งเป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 309, 310, 310 ทวิ, 313, 317 การวิเคราะห์ประเภทการหายในลักษณะนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรสังเกตลักษณะพฤติกรรมของผู้หายด้วยเพราะผู้ที่หายไปจะไม่สมัครใจที่จะไป กับคนที่ลักพาตัวไป ยกเว้นในกรณีที่เป็นเด็กเล็กอาจจะมีความสมัครใจของผู้หายร่วมอยู่ด้วย เนื่องจากเด็กจะถูกล่อลวงหรือหวานล่อมชักจูงได้ง่าย

การลักพาเด็ก เด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของคนร้าย ได้แก่ 1) เด็กชาย/เด็กหญิงที่มี ลักษณะผิวพรรณดี 2) เด็กชาย/เด็กหญิง ที่ลักษณะการแต่งกายที่ดูมีฐานะ 3) เด็กชาย/เด็กหญิง ที่มี ลักษณะเชื่อบุคคลแปลกหน้าโดยหวานล่อมชักจูงได้ง่าย กรณีการลักพาตัวเด็กนั้น สามารถกระทำได้ หลายวิธี ตั้งแต่การอุ้มเด็กขึ้นรถยนต์ หรือรถตู้ หรือคนร้ายอาจใช้วิธีอื่นเพื่อทำให้เด็กหลงเชื่อ และ ยังทำให้บุคคลอื่นไม่สงสัยตนเอง โดยวิธีการที่คนร้ายนิยมนำมาใช้ มีดังนี้

- 1) ใช้วิธีการเข้ามาตีสนิทกับเด็ก โดยการซื้อขนมให้รับประทาน ซื้อของเล่นให้ รวมถึง การชักชวนให้เด็กไปเล่นเกม หรือพาไปเที่ยว
- 2) อ้างว่าผู้ปกครองของเด็กขอให้มารับกลับบ้านแทนเนื่องจากผู้ปกครองของเด็ก ประสบอุบัติเหตุไม่สามารถมารับได้
- 3) อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสารวัตรนักเรียนและกล่าวหาว่าเด็กได้กระทำความ ผิด จึงจะนำตัวเด็กไปสอบสวน

กระบวนการติดตามคนหายกรณีลักพา

1) การแสวงหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนหาย

(1) **การตรวจสอบทรัพย์สินรูปพรรณ/เสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายของคนหาย** เมื่อ คนหายจากสาเหตุลักพาตัวได้หายออกไปจากสถานที่ต่างๆ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบ ทรัพย์สิน รูปพรรณ และเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำ ข้อมูลดังกล่าวมาเป็นจุดสังเกตคนหายและวิเคราะห์เส้นทางในการติดตามคนหายต่อไป การ ตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว คือ การหาข้อมูลจากบุคคลซึ่งพบเห็นผู้หายเป็นครั้งสุดท้าย เนื่องจาก ภายในบ้านบุคคลดังกล่าว จะเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลล่าสุดและใกล้เคียงกับเวลาที่หายไป ได้ โดย เริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนรูปพรรณหรือเสื้อผ้าที่ ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย หลังจากนั้น จึงไปสอบถามข้อมูลจากเพื่อนบ้าน ร้านค้า วิน จักรยานยนต์รับจ้าง หรือผู้ที่อาศัยอยู่ตามบริเวณต่างๆ ซึ่งเป็นทางผ่านหรือเป็นบริเวณใกล้เคียง กับสถานที่หาย เพื่อหาเบาะแสว่าคนหายถูกนำพาไปตามเส้นทางใด ทั้งนี้ อาจจะได้ข้อมูลเพิ่มเติม ของผู้ที่นำพาไปด้วย การหาข้อมูลดังกล่าว ควรนำรูปถ่ายและควรมีข้อมูลทางรูปพรรณคนหาย เช่น

เสื้อผ้าที่คนหายสวมใส่ หรือจุดสังเกตที่เด่นชัดของคนหาย ซึ่งคนที่สัญจรผ่านไปมาอาจพบเห็นและแจ้งเบาะแสดังกล่าวได้

อนึ่ง การสอบถามข้อมูลดังกล่าวจากบริเวณที่คนหายถูกลักพาตัวไป จะได้ข้อมูลเพิ่มเติมของคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยที่ลักพาตัวคนหายไปด้วย ดังนั้น เวลาเจ้าหน้าที่ตำรวจไปสอบถามข้อมูลและเบาะแสดังกล่าวจากคนในบริเวณใกล้เคียง ให้สอบถามข้อมูลและลักษณะของบุคคลที่นำพาหรือลักพาตัวคนหายไปด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในทางสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(2) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและหาเบาะแสผู้เห็นเหตุการณ์ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการหาเบาะแสดังกล่าวจากผู้เห็นเหตุการณ์ในเบื้องต้น จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับการหายตัวไปของคนในครอบครัว โดยการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น คือ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับไปยังสถานที่ซึ่งมีข้อมูลยืนยันว่าพบเห็นคนหายเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อดูลักษณะโดยรอบบริเวณดังกล่าว และหาเบาะแสเพิ่มเติมจากประชาชนในบริเวณนั้น เนื่องจากพบว่าคนร้ายมักทิ้งหลักฐานหรือเบาะแสดังกล่าวไว้ที่ที่เกิดเหตุเสมอ เช่น คนร้ายอาจจะเคยเดินมาแถวบริเวณนั้นบ่อยครั้งเพื่อเตรียมการลักพาตัว ดังนั้น ชาวบ้านในบริเวณนั้นอาจจะทราบข้อมูลหรือจำรูปพรรณของผู้ต้องสงสัยได้ ซึ่งการได้เบาะแสดังกล่าวจากบริเวณที่เกิดเหตุ นั้น จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการติดตามคนหายและคนร้าย การลักพาตัวบางครั้งอาจจะใช้อุบายในการล่อลวงคนหายก่อนในเบื้องต้น ดังนั้น จะเห็นพฤติกรรมของคนหายก่อนที่จะหายไป ลักษณะมีความยินยอมพร้อมใจ เช่น ในกรณีที่คนหายเป็นเด็ก อาจจะถูกคนร้ายล่อลวงว่าจะพาไปซื้อขนมเด็กจึงยินยอมไปด้วยโดยดี ซึ่งเวลาเด็กเดินทางไปไหนมาไหนกับคนร้าย คนทั่วไปในสังคมจะคิดว่าเป็นคนในครอบครัวหรือญาติของเด็กจึงไม่มีสิ่งผิดสังเกตอะไร ดังนั้น การหาเบาะแสในการติดตามเด็กที่ถูกลักพาตัว ควรไปสืบหาเบาะแสดังกล่าวจากบริเวณร้านค้า หรือร้านอาหาร ซึ่งคนร้ายอาจจะพาเด็กมาซื้อขนมหรือของเล่นเพื่อหลอกล่อให้เด็กตายใจ

การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ควรให้ผู้รู้จำรูปพรรณและคุ้นเคยกับอุปนิสัยใจคอของผู้หาย เป็นคนนำทีมไปหาเบาะแสดังกล่าว เนื่องจากการให้บุคคลที่ไม่ทราบรายละเอียดของคนหายไปหาเบาะแส ทำให้ไม่ทราบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับคนหาย ทั้งรูปพรรณ ตำนาน หรือจุดสังเกตอื่นๆ ของผู้หาย เมื่อข้อมูลเกี่ยวกับคนหายไม่ครบถ้วนทำให้เบาะแสบางอย่างคลาดเคลื่อนได้ ทั้งนี้ ผู้ที่ลงไปหาเบาะแสดังกล่าว ต้องมีรูปถ่ายและต้องทราบลักษณะรูปร่างการแต่งกายของคนหายในขณะที่ยังมีชีวิต

2) การแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ

(1) การเตรียมเอกสารก่อนไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ การเตรียมเอกสารก่อนไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทางครอบครัวคนหายควรเตรียมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ให้พร้อมก่อนการไปแจ้งความหรือประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมเอกสารให้พร้อมก่อนการเดินทางไปแจ้งความ

ที่สถานีตำรวจ จะทำให้ครอบครัวคนหายไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปเอาเอกสารที่ขาดตกบกพร่องหรือที่ไม่ได้เตรียมมา เพื่อให้การแจ้งความสำหรับการติดตามคนหายมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

(2) การเตรียมข้อมูลก่อนการไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ การเตรียมข้อมูลก่อนการไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทราบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับคนหาย เพื่อเป็นเบาะแสในการติดตามคนหาย โดยข้อมูลที่ครอบครัวคนหายจำเป็นต้องทราบ คือ เหตุการณ์ก่อนที่คนหายจะหายไป ข้อมูลจากบุคคลที่พบเห็นผู้หายเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อให้ทราบเบาะแสล่าสุดว่าคนหายเดินทางไปในทิศทางใด โดยข้อมูลสำคัญที่ครอบครัวคนหายควรทราบมากที่สุดในการหายประเภทลักพาตัวนี้ คือ รูปพรรณ เสื้อผ้า ที่คนหายสวมใส่ขณะที่หายไป เพื่อให้ทราบจุดสังเกตของคนหายจากการมองของบุคคลภายนอก นอกจากนี้ ข้อมูลของผู้ต้องสงสัยที่คาดว่า จะลักพาตัวผู้หายไปก็มีความสำคัญมาก เนื่องจากจะเป็นเบาะแสสำคัญในการหาตัวคนร้ายว่าใครมีพฤติกรรมน่าสงสัยที่ลักพาตัวคนหายไป เพื่อให้เกิดแนวทางในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกทางหนึ่ง

(3) การแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ การแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจ คือ ขั้นตอนแรกที่ครอบครัวของคนหายควรไปดำเนินการหลังจากเตรียมข้อมูลและเอกสารต่างๆ เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากคนหายในลักษณะนี้ เข้าข่ายเป็นเรื่องอาชญากรรมซึ่งเป็นการผิดอาญาดังนั้น การติดตามคนหายที่ถูกลักพาตัว จึงต้องแจ้งความที่สถานีตำรวจโดยด่วน เพื่อให้เกิดกลไกในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยการแจ้งความกรณีคนหายถูกลักพาตัวนั้น เมื่อครอบครัวคนหายไปแจ้งความที่สถานีตำรวจจะไม่ใช้การลงบันทึกประจำวันกรณีคนหายเท่านั้น แต่ครอบครัวคนหายต้องเล่ารายละเอียดและเหตุการณ์ทั้งหมด ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าไม่ใช่การหายไปแบบธรรมดา แต่เป็นการลักพาตัวซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องให้ความสำคัญในการติดตามตัวคนหาย โดยในกรณีคนหายซึ่งถูกลักพาตัวไปเป็นเด็ก (อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี) กรณีดังกล่าวจะเป็นความผิดอาญาฐานพรากผู้เยาว์ ดังนั้น ครอบครัวเด็กที่ถูกลักพาตัว จะต้องนำหลักฐานหรือพยานบุคคลที่สามารถยืนยันได้ว่าเด็กคนดังกล่าวถูกลักพาตัวไปจริง เพื่อให้เรื่องดังกล่าวเป็นคดีอาญา ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาดังกล่าวอย่างเต็มที่ การแจ้งความกรณีลักพาตัวนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบปากคำและลงบันทึกประจำวันเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น ครอบครัวคนหายควรขอทราบชื่อ ยศ และหมายเลขโทรศัพท์มือถือของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าของคดี เพื่อการประสานงานในการติดตามคนหาย ทั้งนี้ ครอบครัวคนหายควรสอบถามรายละเอียดและขั้นตอนการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย เพราะร้อยเวรเจ้าของคดีจะโอนเรื่องการสืบสวนให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ดังนั้น ครอบครัวคนหายควรสอบถามร้อยเวรเจ้าของคดีด้วยว่า โอนเรื่องดังกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนท่านใด เพราะครอบครัวคนหายจะได้ติดต่อประสานงานต่อไปในภายหลัง แต่ในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา พบว่าในบางสถานีตำรวจการทำงานของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนไม่ค่อยประสานงานกันเท่าที่ควร ทำให้กระบวนการในการสืบสวนล่าช้า วิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ครอบครัวคนหายควรไป

ประสานงานกับนายตำรวจในตำแหน่งรองผู้กำกับการหรือสารวัตร เพื่อให้นายตำรวจระดับบังคับบัญชาทราบเรื่องและสั่งการไปยังพนักงานสอบสวนและฝ่ายสายสืบสวนในการติดตามความคืบหน้าในเรื่องดังกล่าว

3) การวิเคราะห์คนร้าย/ผู้ต้องสงสัยในการลักพาตัว

การติดตามหาคนหายกรณีถูกลักพาตัวนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจควรประเมินและวิเคราะห์ว่าผู้ใดน่าจะเป็นคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยในการลักพาตัวคนหายไป เนื่องจากการตั้งข้อสันนิษฐานดังกล่าวจะทำให้เราทราบแนวทางในการติดตามคนหายและทำให้มีส่วนช่วยในการทำงานด้านสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกทางหนึ่ง การวิเคราะห์ผู้ต้องสงสัยนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะร่วมประเมินกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทราบข้อมูลหรือเบาะแสมากที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจะมีความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางในการติดตามคนร้าย ผู้ต้องสงสัยในการลักพาตัวคนหาย อาจจะเป็นบุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลในครอบครัวคนหาย คือ ผู้ต้องสงสัยอันดับแรกในการลักพาตัวคนหายไปเนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดและคนหายให้ไว้วางใจมากที่สุด ดังนั้นการเข้าถึงตัวหรือการล่อลวงและจูงใจคนหายจะทำได้แนบเนียนที่สุดกว่าบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดหรือสนิทสนมกับผู้หายเป็นพิเศษ ซึ่งการลักพาตัวไปในลักษณะดังกล่าวอาจจะเพื่อบำบัดอาการทางจิตที่คนร้ายมีความรักบุคคลที่หายเป็นพิเศษ ส่วนใหญ่กรณีดังกล่าวจะเกิดกับผู้หายที่เป็นเด็ก ซึ่งลักษณะการลักพาตัวโดยผู้ต้องสงสัยในครอบครัวจะใช้วิธีการล่อลวงเพื่อชักจูงให้คนหายไปด้วย โดยอาจจะออกอุบายในการพาไปซื้อขนมหรือพาไปเที่ยว การลักพาตัวเด็กโดยคนในครอบครัวส่วนใหญ่แล้วจะพาเด็กไปอยู่ด้วยและเลี้ยงดูอย่างดี ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้เด็กไม่รู้ตัวว่าญาติของตนเองกำลังลักพาตัวมาจากครอบครัว แต่จะนึกว่าญาติพามาเที่ยว จึงทำให้เด็กไม่ได้ไปขอความช่วยเหลือจากใคร การติดตามคนหายที่ถูกลักพาตัวไปโดยคนในครอบครัวควรสืบถามข้อมูลจากญาติทั้งหมด เนื่องจากคนร้ายมักจะติดต่อกลับไปยังญาติเสมอ เพื่อติดตามข่าวหรือขอเงิน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจควรแจ้งไปยังญาติทุกฝ่ายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ญาติทราบข้อมูลและเตรียมตัวรับสถานการณ์ที่คนร้ายจะติดต่อกลับมา ทั้งนี้ ญาติที่ได้รับการติดต่อจากคนร้ายควรพูดคุยกับคนร้ายเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เนื่องจากจะได้ไม่ทำให้คนร้ายกดดันจนตัดสินใจกระทำการที่ไม่ดีต่อคนหายและญาติควรพูดคุยเรื่องทั่วไปเพื่อหลอกลวงแหล่งที่อยู่ หรือสถานที่ใกล้เคียงที่คนร้ายพาเด็กไป ทั้งนี้ หากคนร้ายต้องการให้ครอบครัวส่งเงินไปให้ควรต่อรองให้มีการนัดพบกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจควรประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจในการวางแผนจับกุมตัวคนร้ายและช่วยเหลือเด็กต่อไป

(2) บุคคลที่อยู่กับเด็กเป็นคนสุดท้าย บุคคลที่อยู่กับเด็กเป็นคนสุดท้าย ก่อนที่เด็กจะหายตัวไป คือ บุคคลสำคัญที่สามารถให้เบาะแสและข้อมูลเกี่ยวกับการหายไ้ไปตลอดจนอาจจะกลายเป็นผู้ต้องสงสัยในการลักพาตัวเด็กไปในที่สุด บุคคลที่อยู่กับเด็กเป็นคนสุดท้ายก่อนที่

เด็กจะหายไปอาจจะจะเป็นบุคคลภายในในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกครอบครัวของคนหายก็ได้ ซึ่งลักษณะพฤติกรรมที่ปรากฏ คือ เมื่อคนหายหายตัวไปบุคคลดังกล่าวก็อาจจะหายตัวไปด้วยโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือ ไม่ได้หายตัวไปแต่มีพฤติกรรมหลบหน้าหลบตาครอบครัวคนหายหรือมีอาการที่แสดงพิรุชจนเป็นที่สังเกตได้อย่างชัดเจน ในกรณีที่คนร้ายเป็นบุคคลภายนอกครอบครัว การลักพาตัวไปในลักษณะนี้ คนร้ายจะใช้วิธีการล่อลวงหรือชักจูงใจเพื่อให้คนหายไปด้วย หรือเป็นกรณีบังคับและหน่วงเหนี่ยวร่างกายโดยการพาไปที่อื่น การสอบถามจากบุคคลที่ต้องสงสัยนั้นควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกตัวบุคคลนั้นมาสอบสวนจะเป็นการดีที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีเทคนิคและวิธีการในการสอบปากคำเพื่อเอาข้อเท็จจริงจากผู้ต้องสงสัยได้ อีกทั้งเป็นการป้องกันมิให้คนร้ายไหวตัวทัน

(3) บุคคลที่ทำที่สนิทสนมกับคนหายเป็นพิเศษ บุคคลที่สนิทสนมกับคนหายเป็นพิเศษคืออีกบุคคลหนึ่งที่น่าจะเป็นผู้ลักพาตัวคนหายไป เนื่องจากบุคคลในลักษณะนี้ จะทำที่มาดีสนิทเพื่อให้คนหายและครอบครัวคนหายตายใจ จากนั้นคนร้ายก็จะใช้ความสนิทสนมดังกล่าวลักพาตัวคนหายไป บุคคลที่มีความสนิทสนมกับคนหายในลักษณะดังกล่าว จะเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวพบเห็นพฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้ง ในลักษณะของผู้ใหญ่ที่ทำที่ท้าวารักหรือเอ็นดูเด็กเล็ก ๆ เป็นพิเศษ โดยผู้ต้องสงสัยประเภทนี้ อาจจะมีคามผิดปกติทางจิตที่รักใคร่เด็กเป็นพิเศษหรือเป็นผู้ที่ต้องการลวงละเมียดทางเพศเด็ก เป็นต้น

ถ้าผู้ต้องสงสัยหายตัวไปพร้อมกับคนหาย อาจจะสันนิษฐานได้โดยในทันทีว่าผู้ต้องสงสัยอาจจะมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำความผิดดังกล่าว แต่บางกรณีผู้ต้องสงสัยยังคงอยู่ในพื้นที่เนื่องจากได้นำคนหายไปอยู่ที่อื่นหรือไปฝากไว้กับบุคคลอื่นแล้ว ซึ่งผู้ต้องสงสัยอาจจะแสดงพิรุชหรือมีพฤติกรรมหลบหน้าหลบตาครอบครัวคนหาย หรือไม่ได้ช่วยติดตามคนหายทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ผู้ต้องสงสัยสนิทสนมกับคนหาย การสอบถามข้อเท็จจริงดังกล่าวจากผู้ต้องสงสัยเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะสอบถามข้อมูลเบื้องต้นได้เอง เพื่อสังเกตพิรุชและท่าทีของผู้ต้องสงสัยก่อน หลังจากนั้นเมื่อพบว่าผู้ต้องสงสัยมีพิรุชอย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่จึงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเรียกบุคคลดังกล่าวมาสอบปากคำต่อไป

(4) ผู้ต้องสงสัยคนอื่น/คนร้ายที่ไม่รู้จัก ผู้ต้องสงสัยคนอื่นคือคนร้ายที่ครอบครัวคนหายอาจจะไม่เคยรู้จักหรือไม่เคยพบเห็นมาก่อนหน้านี้เลย คนร้ายลักษณะนี้ คือ คนแปลกหน้าที่อาจจะเพิ่งเคยพบกับคนหายเป็นครั้งแรก แล้วจึงลักพาตัวคนหายไปที่อื่น หรือเป็นคนที่เคยพบเห็นคนหายมาก่อนหน้านี้ และเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของคนหายมาระยะเวลาหนึ่งเพื่อตีสนิทกับคนหายโดยที่ครอบครัวของคนหายก็ไม่ทราบเรื่อง เช่น ครอบครัวที่ปล่อยให้เด็กไปวิ่งเล่นตามลำพังที่สวนสาธารณะ คนร้ายในลักษณะนี้เมื่อพบเห็นเด็กจะไม่เข้ามาตีสนิททันที แต่จะสังเกตพฤติกรรมอยู่ห่าง ๆ จนคนร้ายแน่ใจว่า ไม่มีผู้ใหญ่หรือคนในครอบครัวเด็กอยู่ในบริเวณนั้น จากนั้นคนร้ายจึงเข้ามาตีสนิทและชักจูง ล่อลวงเด็กไป ซึ่งทำให้ครอบครัวคนหายไม่ทราบว่าบุตรหลานของตนเองที่ถูกใครลักพาตัวไปเพราะไม่เคยรู้จัก หรือไม่เคยพบเห็นคนร้ายมาก่อน ดังนั้น การหาข้อมูลหรือ

เบาะแสดังกล่าว ครอบครัวยุคนหายต้องเริ่มต้นจากสถานที่ซึ่งคนหายได้หายตัวไปเพราะคนร้ายต้องทิ้งเบาะแสบางอย่างไว้เสมอ

4) สถานที่ซึ่งคนร้ายมักจะพาคคนหายไป

การตรวจสอบสถานที่ต่างๆ เพื่อหาข้อมูลหรือเบาะแสในการติดตามคนหาย คือ สิ่งที่ครอบครัวและเจ้าหน้าที่ตำรวจควรรีบไปดำเนินการเนื่องจากข้อมูลเหล่านี้อาจจะเป็นเบาะแสสำคัญที่เชื่อมโยงในการติดตามตัวคนหาย ซึ่งสถานที่ดังกล่าวอาจจะอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุที่คนหายถูกลักพาตัวไป

(1) **ที่พักของผู้ต้องสงสัย** ที่พักของผู้ต้องสงสัย คือ สถานที่หลักในการไปตรวจสอบดูว่าผู้ต้องสงสัย เคยพาคคนหายมาที่นี่หรือไม่และเป็นการตรวจสอบด้วยว่าผู้ต้องสงสัยคนดังกล่าวได้หายออกจากบ้านพักไปด้วยหรือไม่เพราะถ้าผู้ต้องสงสัยหายไประหว่างทางโดยไม่ทราบสาเหตุ อาจสันนิษฐานในเบื้องต้นได้ว่าผู้ต้องสงสัยคือคนร้ายที่อาจจะลักพาตัวคนหายไปจริง ทั้งนี้ การไปตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ครอบครัวยุคนหายควรไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(2) **บ้านญาติ/บ้านเพื่อน ของผู้ต้องสงสัย** บ้านญาติและบ้านเพื่อนของผู้ต้องสงสัย คืออีกสถานที่หลักที่ควรไปตรวจสอบ เนื่องจากผู้ต้องสงสัยอาจจะนำคนหายไปหลบซ่อนหรือพาไปพักแรมในสถานที่ดังกล่าว การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวควรสอบถามจากเพื่อนบ้านในละแวกนั้นด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลอีกทางหนึ่ง เนื่องจากญาติและเพื่อนของผู้ต้องสงสัยอาจจะให้การที่บิดเบือนความเป็นจริง ทั้งนี้ การไปตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวครอบครัวยุคนหายควรไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(3) **ท่ารถ/ท่าเรือ หรือสถานีขนส่งใกล้เคียง** ท่ารถ/ท่าเรือ และสถานีขนส่ง คืออีกสถานที่หนึ่งซึ่งผู้ต้องสงสัยอาจจะเคยพาคคนหายไปบริเวณดังกล่าวเพื่อการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ การติดตามไปยังสถานที่เหล่านี้ เป็นการสะกดรอยข้อมูลตามหลังคนหาย เพราะอาจจะได้รับเบาะแสจากผู้เคยพบเห็น ซึ่งการไปสอบถามข้อมูลดังกล่าว ควรทราบข้อมูลรูปพรรณสัณฐานของคคนหายและต้องนำรูปถ่ายของคคนหายติดตัวไปด้วยเสมอ

(4) **ร้านค้า/ร้านสะดวกซื้อบริเวณใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ** ร้านค้า หรือร้านสะดวกซื้อ คือ สถานที่ซึ่งมักจะได้เบาะแสเกี่ยวกับคคนหายและผู้ต้องสงสัยเสมอ เนื่องจากคคนร้ายอาจจะเคยมาซื้อของในร้านดังกล่าวก่อนหน้านี้ หรือพาคคนหายเข้ามาซื้อของในร้าน ซึ่งข้อมูลตรงจุดนี้จะทำให้ทราบรูปพรรณสัณฐานของคคนร้ายในเบื้องต้น และหากว่าคคนร้ายพาคคนหายเข้าไปยังร้านสะดวกซื้อซึ่งมีกล้องวงจรปิดจะทำให้เราทราบว่าคคนร้ายเป็นใครจากรูปถ่ายในกล้องวงจรปิดดังกล่าว ทั้งนี้ การไปติดตามตรวจสอบข้อมูลจากร้านค้าที่มีกล้องวงจรปิดนั้นจะต้องรีบดำเนินการไปสอบถามข้อมูลทันที เนื่องจากกล้องวงจรปิดของร้านสะดวกซื้อส่วนใหญ่จะเก็บข้อมูลไว้ไม่นาน ดังนั้น ต้องรีบไปสอบถามข้อมูลดังกล่าวโดยเร็ว

(5) **ร้านอาหาร** ร้านอาหาร คือ อีกสถานที่หนึ่งซึ่งผู้ต้องสงสัยอาจจะพาคคนหายไปรับประทานอาหารก่อนเพื่อเป็นอุปบายในการล่อลวงไปที่อื่น หรือไม่ก็เป็นกรณีที่คคนร้าย

อาจจะเคยมาทานอาหารเพื่อดูลาดเลาก่อนการลงมือลักพาตัวคนหาย การสอบถามข้อมูลดังกล่าว นอกจากการนำรูปของคนหายไปให้คนในร้านดูแล้ว ควรจะสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมถึงคนแปลกหน้าที่เข้ามาทานอาหารในร้านซึ่งอาจจะแสดงอาการผิดปกติจนสังเกตเห็นได้ เพื่อเป็นเบาะแสอีกด้านหนึ่งในการติดตามผู้ต้องสงสัย

(6) **วัด** วัด คือ อีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งคนร้ายมักจะพาคนหายที่เป็นเด็กไป ขอพักอาศัยนอนและเพื่อไปขออาหารรับประทาน ส่วนใหญ่คนในวัดมักไม่สงสัยพฤติกรรมดังกล่าว เนื่องจากอาจจะคิดว่าเด็กและคนร้ายเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน จึงให้สถานที่พักแรมและอาหารรับประทาน

(7) **ห้างสรรพสินค้า** ห้างสรรพสินค้า คือ สถานที่หนึ่งซึ่งคนหายอาจจะถูกคนร้ายล่อลวงว่าจะพาไปเที่ยวหรือซื้อของให้ และเมื่อพาคนหายไปเที่ยวแล้วจึงลักพาตัวคนหายไปยังสถานที่อื่น การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะขอดูกล้องวิดีโอวงจรปิดของห้างในเวลาใกล้เคียงกับที่คนหายหายตัวไป เพื่อตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว

4. การสืบสวนติดตามคนหายประเภทสมองเสื่อม

โรคสมองเสื่อม คือ การที่ผู้ป่วยมีอาการเสื่อมของการทำงานของสมองทั้งหมด ซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความจำ ความรอบรู้ มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและบุคลิกภาพ แต่กลุ่มอาการสมองเสื่อมที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ นั้น ต้องพิจารณาว่าเกิดขึ้นเนื่องจากอายุมากขึ้นหรือเป็นโรคสมองเสื่อม หากเป็นอาการสมองเสื่อมที่เกิดจากอายุที่เพิ่มขึ้นนั้น โดยมากจะสูญเสียความจำเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะเป็นไปอย่างช้าๆ โดยไม่มีผลต่อการทำงานหรือการใช้ชีวิตประจำวัน แต่หากเป็นโรคสมองเสื่อมนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่า และมีการสูญเสียของสมองส่วนอื่นร่วมด้วย จนผู้ป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองและมีชีวิตสั้นลง โรคในกลุ่มอาการสมองเสื่อมที่พบบ่อย คือ โรคอัลไซเมอร์

ความแตกต่างระหว่างอาการลืมปกติ และการป่วยด้วยโรคสมองเสื่อม คือ คนสูงอายุทั่วไปอาจมีอาการลืมได้บ้างแต่ลืมแล้วจำได้ แต่ผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมจะจำไม่ได้เลยว่ามีกิจกรรมต่างๆ นอกจากนั้นผู้ป่วยจะมีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพรวมด้วย เช่น แต่ก่อนอาจเป็นคนที่มีสติปัญญาดีเรื่องการแต่งกาย แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสมอง ผู้ป่วยจะไม่สนใจตนเอง ไม่ดูแลตนเองหรือผู้ป่วยที่เป็นคนเรียบร้อยอารมณ์ดีอาจกลายเป็นคนโกรธเกรี้ยว ก้าวร้าว รุนแรงหรือในทางกลับกันอาจขี้มหรือหัวเราะตลอดเวลา ทั้งๆ ที่ไม่ใช่เรื่องขบขัน ผู้ป่วยอาจหัวเราะ ขี้มทานข้าวไปหัวเราะไป เป็นต้น

เมื่อคนหายจากสาเหตุโรคสมองเสื่อมหายออกไปจากบ้านหรือพลัดหลงกับครอบครัวในสถานที่ต่างๆ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบทรัพย์สิน รูปพรรณและเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นจุดสังเกตคนหายและวิเคราะห์เส้นทางในการติดตามคนหายต่อไป

การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว คือ การหาข้อมูลจากบุคคลซึ่งพบเห็นผู้หายเป็นครั้งสุดท้าย เนื่องจากภายในบ้านบุคคลดังกล่าว จะเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลล่าสุดและใกล้เคียงกับเวลาที่หายไปได้ โดยเริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนบุคคลหรือเสื้อผ้าที่ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย หลังจากนั้นจึงไปสอบถามข้อมูลจากเพื่อนบ้าน ร้านค้า วินจักรยานยนต์รับจ้าง หรือผู้ที่อาศัยอยู่ตามบริเวณต่างๆ ซึ่งเป็นทางผ่านหรือเป็นบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่หาย เพื่อหาเบาะแสว่าคนหายเดินพลัดหลงไปตามเส้นทางใด ทั้งนี้ การหาข้อมูลดังกล่าว ควรนำรูปถ่ายและควรมีข้อมูลทางรูปพรรณคนหาย เช่น เสื้อผ้าที่ คนหายสวมใส่ หรือจุดสังเกตที่เด่นชัดของคนหาย ซึ่งคนที่สัญจรผ่านไปมาอาจพบเห็นและแจ้งเบาะแสดังกล่าวได้

การวิเคราะห์อุปนิสัยและพฤติกรรมของคนหาย

การวิเคราะห์อุปนิสัยและพฤติกรรมของคนหาย หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ นำอุปนิสัย พฤติกรรมและการแสดงออกของคนหายมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงเบาะแสในการติดตามคนหาย โดยข้อมูลในส่วนนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากพฤติกรรมและการแสดงออกของคนหาย จะเชื่อมโยงกับสถานที่ซึ่งคนหายอาจจะพลัดหลงไป เช่น

พฤติกรรมการขึ้นรถประจำทางของคนหาย คนหายประเภทโรคสมองเสื่อมที่ครอบครัวไม่เคยพาขึ้นรถประจำทาง หรือไม่เคยปล่อยให้คนหายไปไหนมาไหนตามลำพัง มีความเป็นไปได้ว่าคนหายดังกล่าวจะใช้วิธีการเดินไปเรื่อยๆ เพราะไม่คุ้นเคยในการขึ้นรถ และไม่รู้ว่าจะขึ้นรถประจำทางได้อย่างไร จึงเป็นผลให้คนหายพลัดหลงประเภทนี้ ใช้วิธีการเดินทำไปยังสถานที่ต่างๆ ดังนั้น การติดตามหาคนหายประเภทนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องกระจายกำลังคนกันออกติดตามในเส้นทางต่างๆ รอบบริเวณที่พักหรือสถานที่ซึ่งคนหายพลัดหลงไป เพราะคนหายอาจจะยังเดินอยู่ไม่ไกลจากบริเวณดังกล่าวมากนัก ในทางกลับกันหากคนหายเป็นบุคคลซึ่งมีความคุ้นเคยกับการโดยสารรถประจำทาง อาจจะมีความเป็นไปได้ว่าคนหายอาจจะขึ้นรถประจำทาง เพื่อหาทางกลับบ้าน แต่ก็ไม่รู้จุดหมายปลายทางว่าจะเดินทางไปทีใด ดังนั้น หากมีความเป็นไปได้ว่าคนหายจะขึ้นรถประจำทาง เจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบว่ารถประจำทางสายใดบ้างที่ผ่านบริเวณบ้านหรือสถานที่ซึ่งคนหายพลัดหลงไป ซึ่งจะทำให้ทราบเบาะแสดังกล่าวว่าจะไปตามคนหายที่ใดได้บ้าง

พฤติกรรมการเดินทางออกนอกบ้าน คนหายประเภทโรคสมองเสื่อมที่ไม่เคยออกจากบ้านไปที่ไหนเลย มีความเป็นไปได้ว่าจะมีพฤติกรรมคุ้นชินกับบ้าน ที่อยู่อาศัย หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับบ้านที่เคยอยู่ ดังนั้น คนหายประเภทโรคสมองเสื่อมที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ มีความเป็นไปได้ว่าจะเดินพลัดหลงเข้าบ้านคนอื่น เพราะคนหายนึกว่าเป็นบ้านของตนเองเนื่องจากมีความคุ้นชินกับสิ่งปลูกสร้าง ในกรณีดังกล่าวคนหายอาจจะถูกเจ้าของบ้านหลังนั้นๆ แจ้งตำรวจจับ ในข้อหาบุกรุก หรือเจ้าของบ้านเห็นว่าเป็นผู้มีความผิดปกติทางสมอง จึงอาจจะเรียกตำรวจมาควบคุมตัวไว้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรไปติดต่อที่สถานีตำรวจท้องที่และสถานีตำรวจในบริเวณใกล้เคียงทุกแห่ง เพื่อสอบถามว่าผู้หายถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจหรือไม่

คนหาที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ คนหาประเภทโรคสมองเสื่อมที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ คนกลุ่มนี้อาจจะไม่กล้าขึ้นรถประจำทาง เนื่องจากไม่รู้ว่าจะรถประจำทางคันที่พบเห็นจะมุ่งหน้าไปที่ไหน หรือ อาจจะกำลังเดินไปเรื่อยๆ เพื่อหาทางกลับบ้าน แต่เนื่องจากอ่านหนังสือไม่ได้จึงคิดว่าสถานที่ต่างๆ ที่ตนเองได้เดินไปเป็นทางกลับบ้าน แต่แท้จริงแล้วกลับกลายเป็นการเดินทางไปเรื่อยๆ โดยไร้จุดหมาย ดังนั้น การวิเคราะห์พฤติกรรมของคนหาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประเมินสถานการณ์เบื้องต้นว่าคนหาจะเดินทางพลัดหลงไปที่ใดได้บ้าง

การออกติดตามหาคนหาบริเวณต่าง ๆ

สถานที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบและค้นหาคนหาประเภทโรคสมองเสื่อมเป็นอันดับแรก คือ บริเวณรอบๆ บ้านและตามเส้นทางต่างๆ ที่ผ่านในละแวกบ้านพักทั้งหมด เนื่องจากคนหาอาจจะใช้เส้นทางใดเส้นทางหนึ่งในระหว่างที่กำลังเดินพลัดหลงอยู่ โดยการออกติดตามยังเส้นทางต่างๆ ที่ผ่านละแวกบ้านนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจควรเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับรูปพรรณของคนหาและรูปถ่ายของคนหาติดไปด้วย สำหรับไว้สอบถามข้อมูลจากผู้ที่อาจจะพบเห็นหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับคนหา

เส้นทางที่เจ้าหน้าที่ตำรวจควรไปติดตามในละแวกบ้านควรไปติดตามทุกเส้นทาง เพื่อความชัดเจนและป้องกันความสับสน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ลำดับเส้นทางโดยใช้วิธีการเขียนลงกระดาษว่ามีเส้นทางใดบ้างที่คนหาอาจจะเดินพลัดหลงเข้าไป เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบว่าต้องไปติดตามค้นหาคนหาที่เส้นทางใดบ้าง และป้องกันการหลงลืมหรือตกหล่นของเส้นทางที่ควรไปติดตามหา

ออกติดตามยังสถานที่ซึ่งคนหายคุ้นเคยหรือไปเป็นประจำ

สถานที่ซึ่งคนหาจากสาเหตุโรคสมองเสื่อมคุ้นเคย หรือมักจะไปเป็นประจำ คือ อีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจควรรีบไปดำเนินการติดตามหายังสถานที่นั้นๆ เพราะมีความเป็นไปได้ว่าคนหาอาจจะไปยังสถานที่ซึ่งตัวเองเคยไปเป็นประจำหรือสถานที่ซึ่งมีความคุ้นเคย เช่น สวนสาธารณะใกล้บ้านที่คนหาไปเดินออกกำลังกายเป็นประจำ โรงพยาบาลที่คนหาเคยไปรับการรักษา ร้านค้าใกล้บ้านที่คนหาเคยไปซื้อของร้านขายอาหารใกล้บ้านซึ่งคนหาอาจจะไปขออาหารรับประทาน วินิจฉัยยานยนต์รับจ้างใกล้บ้านซึ่งคนหาอาจจะว่าจ้างรถไปส่งยังสถานที่ใดๆ หรือคนหาอาจจะเดินผ่านป้ายหยุดรถประจำทางใกล้บ้านซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าคนหาอาจจะเดินลงไปเพื่อขึ้นรถประจำทาง ท่ารถประจำทางใกล้บ้าน เนื่องจากคนหาอาจจะเดินไปยังแหล่งชุมชน หรือโดยสารรถประจำทาง วัดที่คนหาเคยเดินทางไป หรือ วัดใกล้บ้าน เนื่องจากคนหาส่วนใหญ่ในประเภทนี้จะเป็นผู้สูงอายุ ดังนั้น อาจจะเข้าไปในวัดเพื่อพักผ่อน หรือเข้าไปเพื่อขออาหารรับประทาน

สำหรับการติดตามหาคนหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจควรแยกกันออกติดตามหาซึ่งอาจใช้ยานพาหนะหรือเดินหากก็ได้ ถ้าระยะทางไม่ไกลมากนักควรใช้วิธีเดินหา เนื่องจากในระหว่างที่เดินติดตามหาคนหาอยู่นั้นจะสามารถสอบถามจากบุคคลในละแวกใกล้เคียงนั้นได้

เพื่อให้ทราบข้อมูลและเบาะแสอย่างละเอียด ไม่ว่าจะมีคนพบเห็นคนหายในเส้นทางนั้นหรือไม่ก็ตาม เพราะข้อมูลทั้ง 2 ด้านย่อมมีประโยชน์เสมอ เพราะหากว่าตลอดเส้นทางที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเดินติดตามหาคนหายปรากฏว่าไม่มีเบาะแสหรือไม่มีผู้ใดพบเห็นคนหายผ่านมาทางนี้เลย นั่นหมายความว่าครอบครัวคนหายสามารถตัดประเด็นการหายไปยังทิศทางดังกล่าวได้ เพื่อเป็นการลดพื้นที่ในการติดตามคนหายให้แคบลง